

Innhold

Forord	9
Innledning	11
Kapittel 1	
Mobbing som fenomen	14
Mobbebegrepets opprinnelse	14
Det første paradigmet	15
Det andre paradigmet	17
Interagerende krefter der mobbing skjer	24
Ulike former for mobbing	26
Kapittel 2	
Barnets subjektive opplevelse i sentrum	31
Kapittel 3	
Barnesyn	34
Barnesyn i endring	36
Kapittel 4	
Eksistensielle perspektiver	38
Kapittel 5	
Anerkjennelse som ledetråd	42
Innledning	42
Grunnprinsipper	44
Sentrale begreper	45
Autonomi, gjensidighet og likeverd: intersubjektivitet	45
Voksnes definisjonsmakt	47
Aksept og toleranse	47
Kjærlighetsdimensjonen	49
Rettsdimensjonen: Anerkjennelse og respekt for menneskets rettigheter	52
Solidaritetsdimensjonen: Solidaritet og sosial verdsettelse	53

Anerkjennelsens kompleksitet: Forholdet mellom anerkjennelse, krenkelses og mobbing	55
Mobber voksne?	58
Kapittel 6	
Behovet for å høre til – ulike perspektiver	61
Tilknytning og tilhørighet. Sentrale begreper i tilknytnings- og utviklingsteorier	62
Mentalisering	62
Mentaliseringskapasitet	63
Selv- og emosjonsregulering	65
Emosjoner og følelser	68
Emosjonsregulering.	69
Generaliserte erfaringer (RIG)	70
Tilhørighet til fellesskapet. Sosialpsykologi og sosiokulturelle perspektiver	71
Bronfenbrenners bioøkologiske teori: systemers påvirkning på barns oppvekstbetingelser	74
Kapittel 7	
Drøfting av kunnskapsgrunnlag og barnesyn i ulike definisjoner av mobbing	78
Kapittel 8	
Mobbings konsekvenser	81
Konsekvenser for barnehagebarn	82
Konsekvenser for ungdom	84
Kapittel 9	
Sårbarhet	86
Selvbeskyttelse	89
Tid og intensitet	90
Risiko og beskyttelse i arbeidet mot mobbing og i møte med sårbare barn	92
Individuelle mestrings- og beskyttelsesfaktorer i møte med sårbarhet. . .	94
Relasjonskompetanse som mestrings- og beskyttelsesfaktor i møte med sårbarhet	97
Kapittel 10	
Profesjonsetikk i møte med mobbing i skole og barnehage	101
Den profesjonsetiske plattformen for ansatte i barnehage og skole.	102
Aktivitetsplikten, en etisk og juridisk plikt	103
Plikt til å følge med (barnehage og skole)	105
Plikt til å gripe inn (skole)	105
Plikten til å melde fra (barnehage)	106

Plikt til å melde fra (skole)	107
Plikt til å undersøke (barnehage og skole)	109
Plikt til å sette inn tiltak (barnehage og skole)	110
Plikt til å dokumentere (skole)	110
Krav til å dokumentere i barnehagen	111
Skjerpet aktivitetsplikt når ansatte krenker barn (barnehage og skole)	112
Nye perspektiver på mobbing og konsekvenser for utredning og tiltak i aktivitetsplikten	113

Kapittel 11

Etisk refleksjonsmodell i arbeidet mot mobbing	114
---	------------

Kapittel 12

Barns beste – etiske utfordringer i barnesyn og mobbeforståelse	118
Barnets beste-vurderinger i mobbesaker	119
Vurdere	119
Barn som er utsatt og/eller involvert i mobbing	121
Hva har betydning i vektlegging av barnets beste?	122
Hvordan synliggjør vi vurderingene?	123

Kapittel 13

Samtaler med barn og unge	124
Dialogprinsipper for samtaler med barn	125
Samtaler med ungdom	127

Kapittel 14

Fellesskapets betydning i arbeidet mot mobbing	130
Fellesskapende didaktikk i skolen	132
Fellesskapende didaktikk i praksis	134
Felles VI i barnehagen	137
Beskyttende sosiale aktiviteter som fremmer tilhørighet, fellesskap og samhold i barnehagen	139
Beskyttende sosiale aktiviteter som fremmer tilhørighet, inkludering, fellesskap og samhold i skolen	141

Kapittel 15

Ledelse	144
Ledelse der tidstyvene ikke får makten	145
Kjernepunkter i inkluderende ledelse	146

Kapittel 16

Foreldresamarbeid i arbeidet for et trygt og godt barnehage- og skolemiljø	148
---	------------

Barn og unges tanker om voksnes samarbeid med hverandre	149
Tillit i foreldresamarbeid	151
Fleksibilitet, oppmerksomt nærvær og raushet (FOR-modellen)	153
Dialogmøtet: Et litt annerledes foreldremøte i arbeidet for å forebygge mobbing	155
Dialogmøtet: struktur, form og innhold	155
Kapittel 17	
På vei mot en ny forståelse av mobbing	159
Referanser	161